

Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman hyväksyminen

Taustamateriaali

Aluehallitus 28.11.2023

YHTEISTYÖN LÄHTÖKOHDAT

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö mahdollistaa

Asukkaille

- Oikea-aikaiset, tarpeenmukaiset ja saavutettavat palvelut
- Matalan kynnyksen varhainen apu
- Kattavat ennaltaehkäisevät sekä hyvinvointia tukevat palvelut

Yhteiskunnalle

- Kustannusten kasvun hillitseminen
- Terveysterojen kaventuminen ja eriarvoisuuden vähentyminen
- Toimivat ennaltaehkäisevät palvelut
- Väestörakenteen muutosten huomioiminen

HYTE-toimijoille

- Hyvinvoivat asukkaat ja parantuneet palveluketjut
- Koordinoidumman ja tiiviimmän yhteistyön, päällekkäisyyksien eliminoimisen
- Yhteenkuuluvuuden ja sujuvamman yhteistyön

Mistä puhumme?

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on monialaista yhteistyötä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) on:

- Toimintaa, jolla tuetaan ihmisten mahdollisuuksia hyvinvoinnin, terveyden ja muun muassa osallisuuden sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitoon ja parantamiseen.
- Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on väestöryhmien välisten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista.
- Laaja-alaista, monitoimijaista ja poikkihallinnollista toimintaa, jota tehdään johdon ja koordinaation, yhteistyön ja yhdyspintojen sekä palveluiden ja käytäntöjen tasoilla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen strategisesti

Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueellinen tiekartta

- Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sisältää sekä koko väestöä koskevan **yleisen osuuden**, että lasten ja nuorten, työikäisten sekä ikääntyneiden osalta laaditut **ikäryhmäkohtaiset hyvinvointisuunnitelmat**.
- Alueellinen hyvinvointikertomus ja suunnitelma on strateginen ja lakisääteinen (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021) asiakirja, jossa kuvataan **hyvinvointialueen tavoitteet ja toimenpiteet alueen asukkaiden ja palveluiden käyttäjien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi**.
- Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma **laaditaan valtuustokausittain** ja alueen asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä, näihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä **raportoidaan aluevaltuustolle vuosittain**.
- Suunnitelma toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisen välineenä sekä suunnittelun, toimeenpanon ja arvioinnin tiekarttana.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen eri tasot hyvinvointialueella

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimet kohdentuvat eri väestöryhmiin ja yksilöihin palvelujen eri tasoilla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on sekä terveyttä ja hyvinvointia tukevien tekijöiden vahvistamista, mutta myös terveyden ja hyvinvoinnin haasteiden ennaltaehkäisyä.

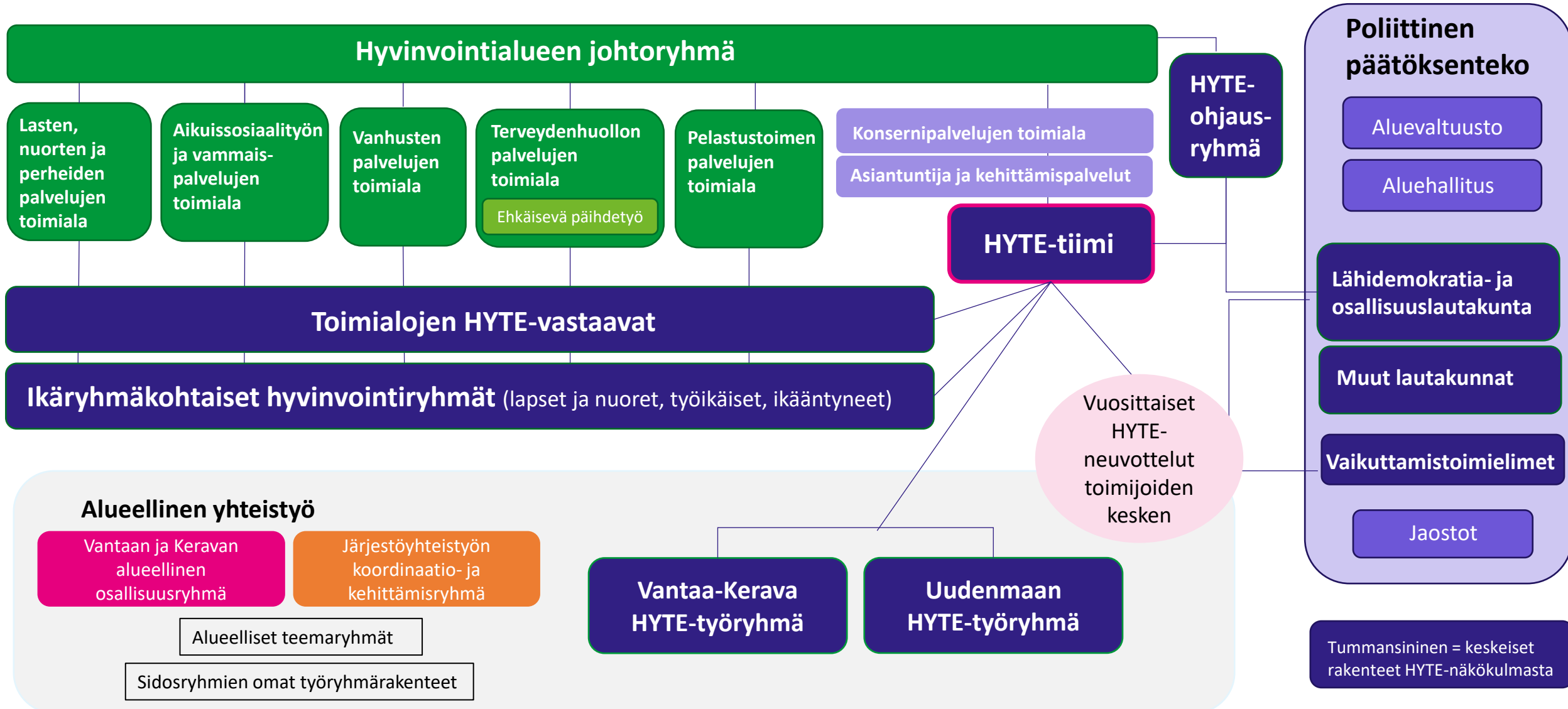
Ohessa muutamia esimerkkejä ennaltaehkäisyn toimista eri tasoilla ja palveluissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen eri tasot	Ennaltaehkäisy (primaaripreventio)	Varhaisen vaiheen ehkäisy (sekundaaripreventio)	Haittojen, sairauden tai tilanteen pahenemisen ehkäisy (tertiaaripreventio)
Huom. Sama palvelu voi tukea terveyttä ja hyvinvointia eri tasoilla asiakkaan tilanteesta riippuen.	<ul style="list-style-type: none"> Rokotukset Odottavien perheiden suun terveysneuvonta perheen ja syntyvän lapsen suun terveyden edistämiseksi Terveysneuvonta ja terveysviestintä esim. päihdehaitoista viestiminen tai alkoholinkäytön puheeksiotto terveys-tarkastuksissa Etsivä nuoriso- tai vanhustyö	<ul style="list-style-type: none"> Sydänkohtauksen uusimisen ehkäiseminen elintapahoidon avulla Sosiaalityön talousneuvonta Mini-intervention toteutus henkilölle, jonka alkoholinkäytössä tai raha-pelaamisessa esiintyy riskejä	<ul style="list-style-type: none"> Lastensuojelun eri toimet ja perheiden tuki Etsivä sosiaalityö/lähityö asunnottomien parissa Moniammatillinen geriatrinen arviointi ja suunnatut toimet monisairaana ikääntyneen toimintakyvyn tukemiseksi ja laitoshoidon lykkäämiseksi

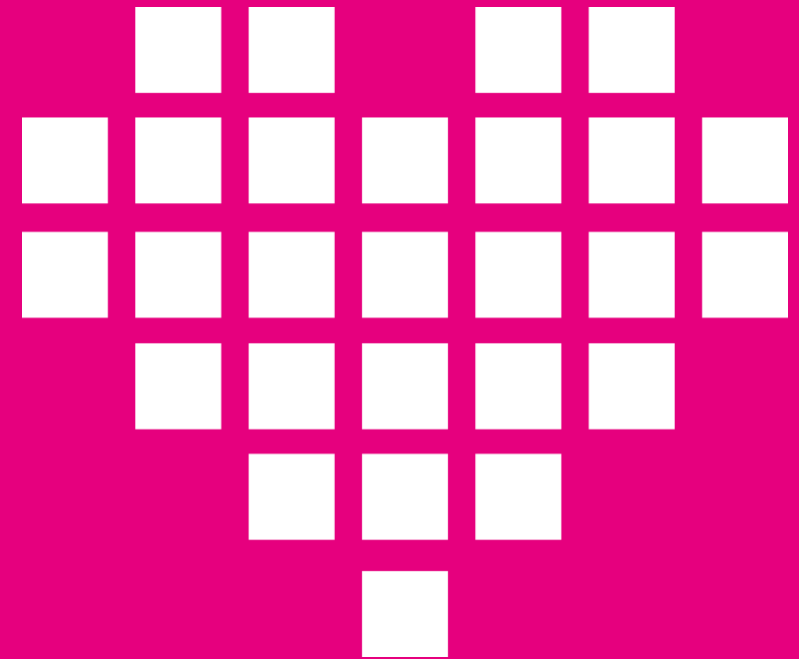

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kytkeytyy kaikkiin hyvinvointialueen toimialoihin

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen HYTE-rakenne

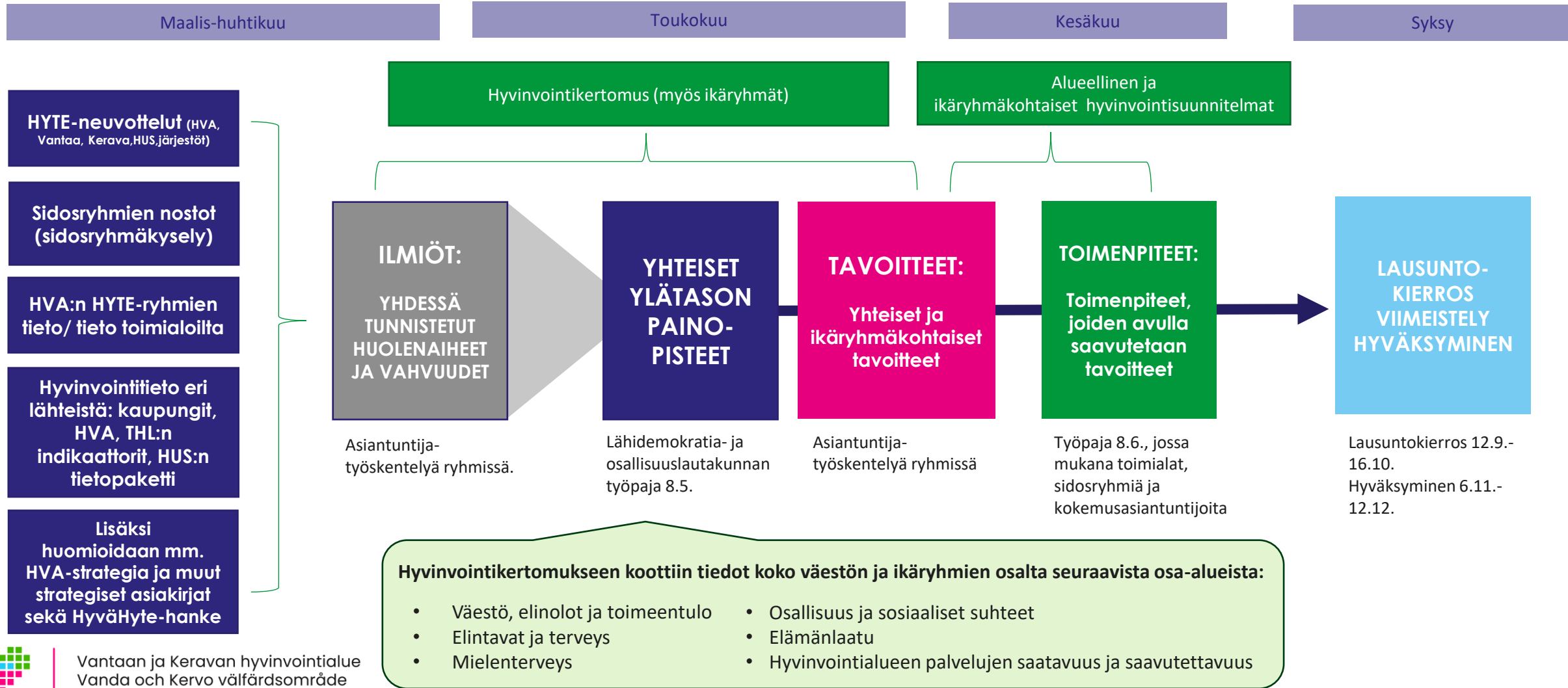

Kertomuksen ja suunnitelman valmisteluprosessi

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma rakentuivat vaiheittain

Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma kevät-syys 2023

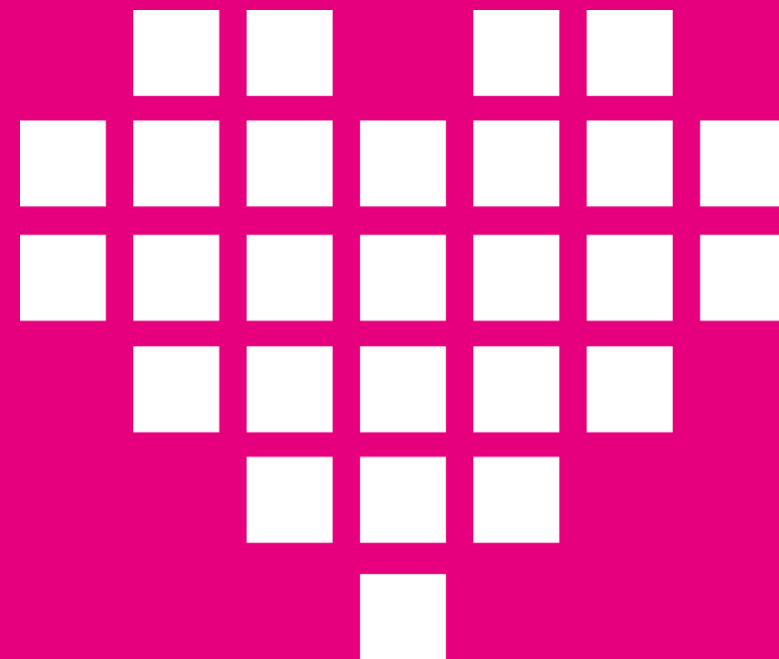

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman hyväksymisprosessi

- Hyväksymiskäsittelyt
  - HYTE-ohjausryhmä 6.11.
  - Hyvinvointialueen johtoryhmä 13.11.
  - Lähidemokratia- ja osallisuuslautakunta 20.11.
  - Aluehallitus 28.11.
  - Aluevaltuusto 12.12.

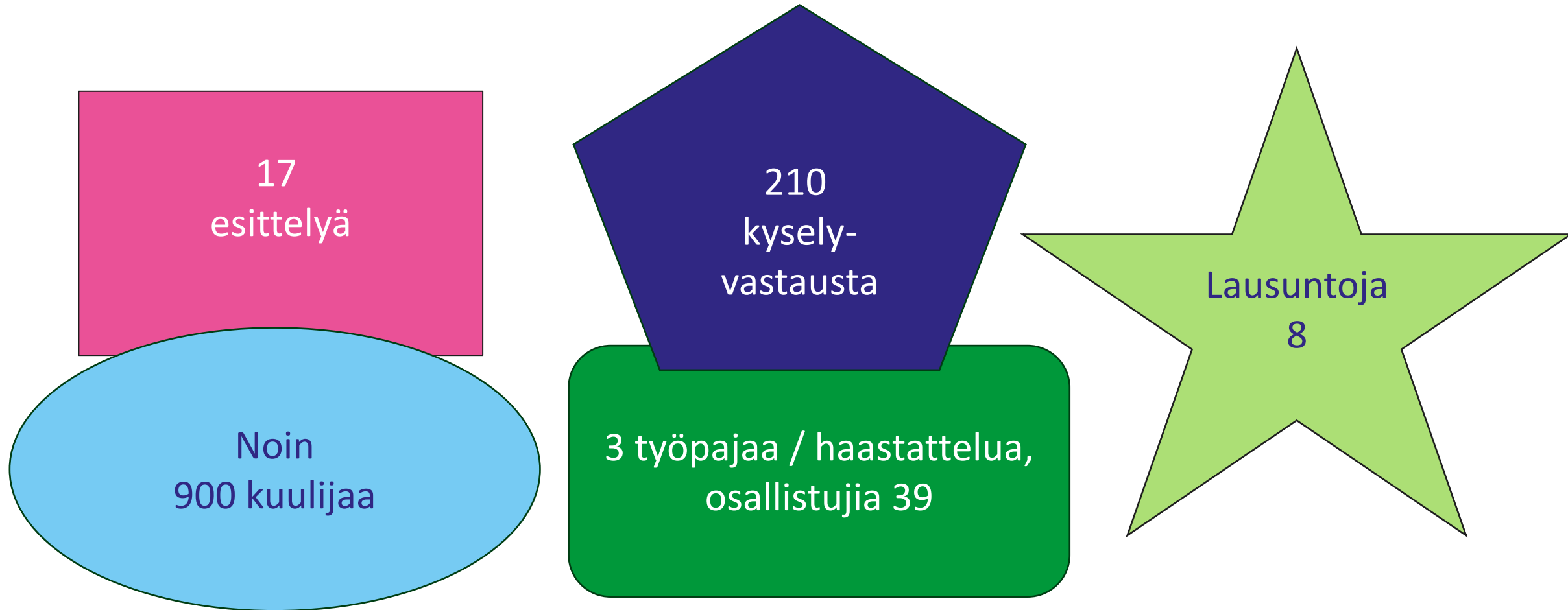

Saatu palaute ja tehdyt muutokset alueelliseen hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan

Lausunto- ja kommentointikierrös lukuina

Saatu palaute koostuu

- Virallisista lausunnoista (kansalliskieli- ja pelastuslautakunnat, vanhusneuvosto, monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta, vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto, Vantaan ja Keravan kaupungit sekä HUS-yhtymä)
- Tulevaisuusjaostojen evästyksistä
- Webropol-kyselyjen kautta kerätystä palautteesta asukkailta, asiakkailta, sidosryhmiltä ja henkilöstöltä
- Työpajoissa ja haastatteluilla kerätystä asukaspalautteesta

Saadussa palautteessa nousevat esiin

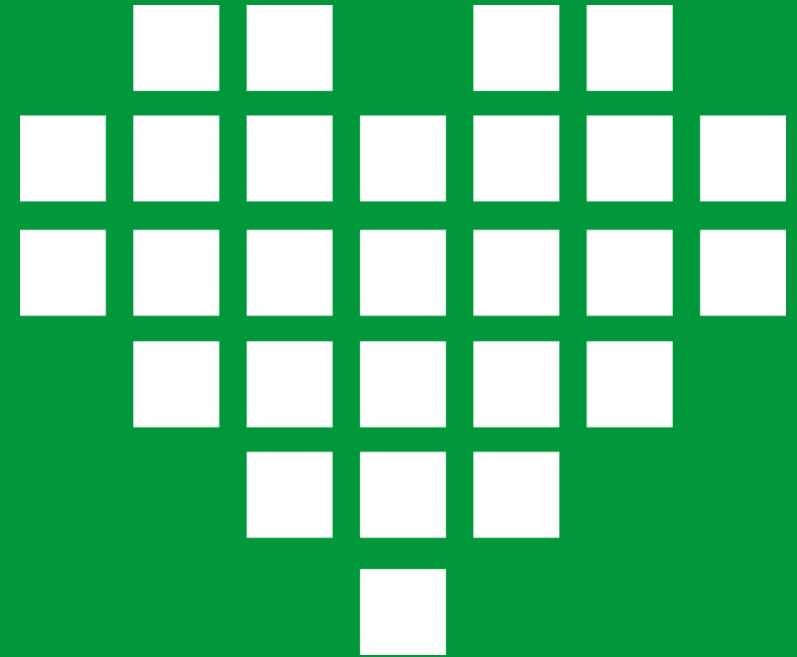
- Yleinen palaute luonnoksesta
- Hyvinvointitiedon tasapuolisuus (Vantaa vs. Kerava)
- Tiettyjen teemojen vahvempi esiin tuominen (muun muassa monikulttuurisuus, tuloerot ja niiden merkitys hyvinvoinnille, asunnottomuus, liikunta, opiskeluhuolto, turvallisuus sekä lähisuhdeväkivalta)
- Konkreettiset muutosehdotukset tekstiosuuksiin
- Konkreettiset muutosehdotukset tavoitteisiin, toimenpiteisiin, mittareihin ja kumppaneihin
- Toive tavoitteiden ja toimenpiteiden priorisoinnista

Esimerkkejä tehdyistä muutoksista osioittain

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelman yleinen osuus 1

- Kertomukseen
  - On lisätty tietoa muun muassa Suomeen muuttaneiden hyvinvoinnista ja elämänlaadusta, koetusta turvallisuudesta sekä lähisuhdeväkivallasta.
  - On täydennetty palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden kuvaustekstiä.
  - On täydennetty seurattavia mittareita.
  - On päivitetty Kouluterveyskyselyn vuoden 2023 tuloksia.
- Suunnitelmaan
  - On lisätty tiivis selostus lausunto- ja kommenttikierroksesta sekä saadusta palautteesta.
  - On jaettu yhteistyötä alakappaleisiin ja kirjattu tarkemmin auki Uusimaa-tasoista yhteistyötä ja yhteistyötä HUS-yhtymän kanssa sekä kunta- ja järjestöyhteistyötä.
  - On tuotu vahvemmin esiin esimerkiksi pelastuslaitoksen palveluja ja yhteistyötä sekä hyvinvointialueen kaksikielisyyttä.
  - On vaihdettu saavutettavat kuvat.
  - On lisätty kappale: "Ensimmäistä alueellista hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa on valmisteltu haastavassa muutostilanteessa. Muutostilanne on vaatinut muun muassa uusien yhteistyörakenteiden ja olemassa olevien rakenteiden uudelleen rakentamista. Myös kiireinen valmisteluajataulu on tuonut omat haasteensa kertomuksen ja suunnitelman rakentamiselle. Tämän vuoksi hyvinvointisuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteutuksen osalta on tärkeää käydä yhteistä vuoropuhelua alkuvuodesta 2024 ja tarkentaa yhdessä eri toimijoiden kanssa toimenpiteiden vastuita ja kumppanuuksia."

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelman yleinen osuus 2

- Suunnitelmaan on lisätty yksi uusi tavoite ja toimenpide:

3. Väkivallan puheeksi ottamisen ja puuttumisen käytännöt ja toimintamallit ovat palvelualueilla yhteneväiset ja integroituneet pysyvästi rakenteisiin.	1. Laadimme lähisuuhdeväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelman.	1. Suunnitelma on laadittu (kyllä/ei)	Asiantuntija- ja kehittämisspalveluiden HYTE-tiimi, kaikki toimialat	Vantaan ja Keravan kaupungit, HUS-yhtymä, järjestöt, mahdolliset muut sidosryhmät
---	---	---------------------------------------	--	---

- Viestinnän toimenpiteet on koottu ikäryhmäkohtaisista suunnitelmista pääosin yhteen ja tiivistetty:

4. Tieto hyvinvointia ja terveyttä edistävästä ja tukevista palveluista lisääntyy	1. Viestimme asukkaille aktiivisesti ennaltaehkäisevistä hyvinvointia ja terveyttä edistävästä ja tukevista palveluista. Käytämme viestinnässä selkeää ja asiakaslähtöistä kieltä huomioiden eri asiakasryhmien tarpeet, ja käytämme tarvittaessa viestinnässä suomen, ruotsin ja englannin lisäksi muita kieliversioita, kuten selkokieltä. 2. Vahvistamme verkkosivujen saavutettavuutta ja ymmärrettävyyttä esimerkiksi kääntämällä sivut ruotsiksi ja englanniksi ja tulevaisuudessa myös selkokielelle.	1. Toimenpide raportoidaan osallisuusohjelman ja viestinnän raportoinnin yhteydessä	Viestintä, kaikki toimialat	Vantaan ja Keravan kaupungit, HUS-yhtymä, järjestöt, mahdolliset muut sidosryhmät
---	---	---	-----------------------------	---

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

- On päivitetty kouluterveyskyselyn vuoden 2023 tulokset ja tehty uudet kuvaajat.
- On lisätty tilastotietoa Keravan osalta sekä muun muassa sähkösavukkeiden käytöstä.
- On lisätty tekstiä esimerkiksi väkivallasta ja sen ehkäisystä, ehkäisevästä päihdetyöstä sekä kuntayhteistyöstä esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja opiskeluhuollon osalta. Myös Uusimaa-tasoista ja HUS-yhteistyötä on kuvattu.
- On lisätty kumppaneihin muun muassa uskonnolliset yhteisöt.
- On tarkennettu ja muokattu toimenpiteitä, esimerkiksi:
  - Painopiste 1, tavoite 2, toimenpide 1: Varmistamme moninaiset vaihtoehdot olla yhteydessä ja löytää palveluihin (keinona myös jalkautuva työ). Laadimme selkeät kuvaukset palvelunsisällöstä ja tarkoituksesta. **Huomioimme monikulttuurisesta näkökulmasta palvelujen sisällön riittävän tuntemuksen.**
  - Painopiste 3, tavoite 1: **Lasten ja nuorten oikea-aikainen pääsy päihde- ja mielenterveyspalveluihin paranee, toimenpide 1: **Selkeytämme ja kehitämme** lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdetyön palveluketjua.**
- Vaihdettu toimenpide viestinnän toimenpiteen tilalle:
  - Painopiste 2, tavoite 3, toimenpide 1: **Kehitämme opiskeluhuollon palveluita asiakaslähtöisesti asiakaspalautteeseen perustuen ja asiakkaita opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen osallistamalla. Näin voimme paremmin turvata ja vahvistaa oppilaiden ja opiskelijoiden elämänhallinnan edellytyksiä.**
    - **Toimenpiteenä aiemmin viestinnän toimenpide, joka nostettiin / yhdistettiin hyvinvointisuunnitelman yleiseen osuuteen.**

Työikäisten hyvinvointisuunnitelma 1

- On lisätty tilastotietoa Keravan osalta.
- On lisätty tekstiä esimerkiksi väkivallasta ja sen ehkäisystä sekä kotoutumisesta ja siihen liittyvästä kuntayhteistyöstä. Myös Uusimaa-tasoista ja HUS-yhteistyötä on kuvattu.
- On lisätty kumppaneihin muun muassa uskonnolliset yhteisöt.
- On tarkennettu ja muokattu toimenpiteitä, esimerkiksi:
  - Yhdistetty asumisneuvonnan kaksi toimenpidettä yhdeksi: Toteutamme asumisneuvontaa yhteistyössä kuntien kanssa.
  - Painopiste 2, tavoite 1, toimenpide 1. Vahvistamme kotimaisten kielten sekä muiden kieliryhmien kulttuurisensitiivistä neuvontaa ja ohjausta selkeäkielisyys huomioiden.
  - Painopiste 3, tavoite 1, toimenpide 1. Kehitämme mielenterveyttä edistäviä kynnyksettömiä palveluja, kuten esimerkiksi terapiat etulinjaan, mielenterveys- ja päihdepalveluiden uusi yhtenäinen puhelinpalvelu, sekä ajanvarauksettomat mielenterveys- ja päihdepalvelut. Kehitämme myös avointa olohuone -toimintaa ja lapsiperheiden avoimia kohtaamispaikkoja kulttuurisensitiivisesti.

Työikäisten hyvinvointisuunnitelma 2

- On tarkennettu ja muokattu toimenpiteitä, esimerkiksi:
  - Painopiste 4, tavoite 2, toimenpide 2. Kehitämme yhteistyötä eri toimijoiden kanssa yksinäisyyden vähentämiseksi **esimerkiksi lapsiperheiden avoimilla kohtaamispaikoilla ja mielenterveys- ja päihdekuntoutujille suunnatussa avoin olohuone toiminnassa. Kehitämme nuorten aikuisten yksinäisyyden palvelupolkua puheeksioton tueksi.**
  - Painopiste 5, tavoite 2, toimenpide 2. Ohjaamme työikäisiä asiakkaita kuntien toteuttamaan **hyvinvointimentorointiin**. Myös mittaria muutettu: Yhteisiä toimintamalleja on luotu yhteistyöverkoston kanssa (kyllä/ei)
  - Painopiste 5, tavoite 2, toimenpide 1. Kehitämme **HyväHyte-yhteistyössä** toimintamalleja sekä palvelupolkuja hyvinvointialueen, kuntien ja järjestöjen ennaltaehkäisevien palvelujen välille. Perehdytämme henkilöstöä hyvinvointia ja terveyttä edistävään työhön sekä monialaiseen asiakasohjaukseen hyvinvointia ja terveyttä edistäviin palveluihin.
- On lisätty toimenpide:
  - Painopiste 4, tavoite 1, toimenpide 4. **Jatkamme tiivistä yhteistyötä kuntakokeilun ja järjestöjen kanssa maahan tulleiden kotoutumisen edistämiseksi.**

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 1

- On lisätty tilastotietoa Keravan osalta ja muun muassa perustoimeentulotuen saajista.
- On lisätty tekstiä esimerkiksi vanhuspalvelujen palvelujen laadun ja riittävyyden arvioinnista, lähisuhdeväkivallasta, Keravan kaupungin Voimaa vanhuuteen -hankkeesta sekä Uusimaa-tasoisesta ja HUS-yhteistyöstä.
- On tarkennettu ja muokattu toimenpiteitä, esimerkiksi:
  - Painopiste 1, tavoite 1, toimenpide 1. Varmistamme palvelujen esteettömyyden ja saavutettavuuden puhelinpalvelun onnistumisena.
  - Painopiste 1, tavoite 1, toimenpide 3. Varmistamme, että tietoa hyvinvointialueen **hyvinvointia ja terveyttä edistävästä ja tukevista palveluista** on saatavilla selkeästi eri viestintäkanavissa.
  - Painopiste 3, tavoite 1, toimenpide 1. Järjestämme ajankohtaista koulutusta henkilöstölle ja tuemme uusien käytäntöjen viemistä arkeen (muun muassa **lähisuhdeväkivallan** ja päihdeongelmien tunnistaminen sekä puheeksiotto).

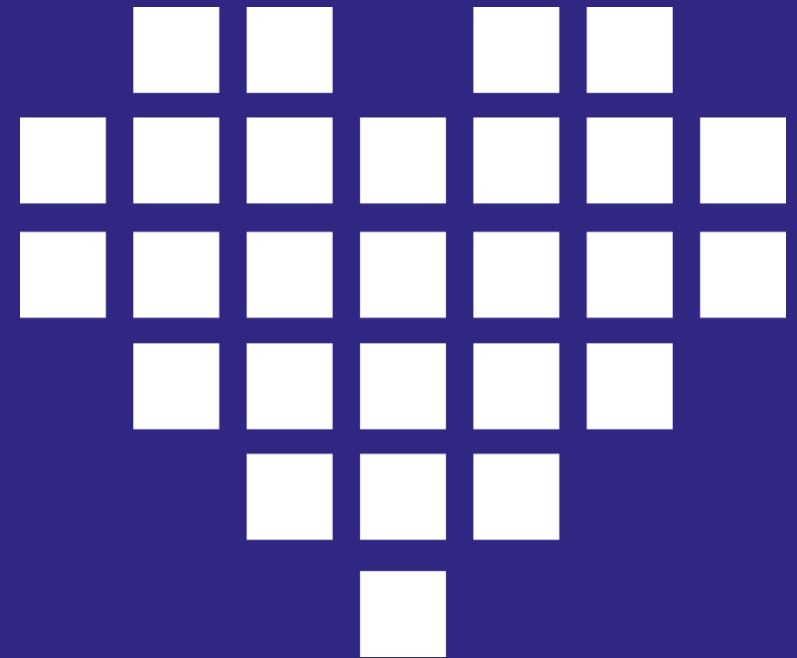
Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 2

- On tarkennettu ja muokattu toimenpiteitä:
  - Painopiste 4, tavoite 1, toimenpide 2. Kehitämme matalan kynnyksen yhteydenottokeinoja. Jaamme muun muassa ikäihmisten palveluopasta laajasti.
  - Painopiste 4, tavoite 1, toimenpide 3. Kannustamme erityisryhmiä luomaan ja ylläpitämään sosiaalisia verkostoja. Tuemme heidän osallistumistansa harrastuksiin, vertaistukiryhmiin ja erilaisiin yhteisöllisiin tapahtumiin, **kuten esim. kulttuuritapahtumat ja liikuntaryhmät.**
  - Painopiste 5, tavoite 1, toimenpide 4. Teemme yhteistyötä kaupunkien kanssa esteettömyyden ja turvallisen liikkumisen edistämiseksi **esimerkiksi hyvinvointialueen toimipisteissä ja asumispalveluissa. Toimimme asiantuntijoina ikääntymiseen liittyvissä erityiskysymyksissä, kuten asuminen ja joukkoliikenne.**
  - Painopiste 5, tavoite 2, toimenpide 2. Kehitämme jalkautuvaa neuvontatyötä.
- Lisätty toimenpide:
  - Painopiste 4, tavoite 1, toimenpide 4. **Tuemme merkityksellisiä hetkiä ja sosiaalisia suhteita vapaaehtoistoiminnan ja oppilaitosyhteistyön kautta.**

Työn jatko

Mitä seuraavaksi?

- Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma toteutetaan saavutettavana verkkosivuna alkuvuodesta 2024
  - Sivun suunnittelu ja toteutus
  - Kuvioiden kuvaaminen PowerBI:llä
- Hyvinvointisuunnitelman jalkauttaminen (toimenpiteiden toteutus ja tuki, koulutukset, viestintä ym.)
- Hyvinvointialueen ja kaupunkien valtuustojen yhteinen hyte-seminaari 14.2.2024 klo 9-12, Keravalla Keuda-salissa.
- Ensimmäiseen raportointikierrokseen valmistautuminen syksyllä 2024.

